

دلیل اختلاف ترجمه‌های فرانسوی موجود از قرآن به روایت محقق الجزائری

مختار زواوی می‌گوید: به نظر من وجود ترجمه‌های متفاوت از قرآن به زبان فرانسه دلایل مختلفی دارد که برخی مربوط به مترجم و برخی مربوط به زبان فرانسوی و توانایی او در تحمل معانی قرآنی و برخی دیگر مربوط به متن قرآن و تفاسیر مختلف آن است.

مختار زواوی می‌گوید: به نظر من وجود ترجمه‌های متفاوت از قرآن به زبان فرانسه دلایل مختلفی دارد که برخی مربوط به مترجم و برخی مربوط به زبان فرانسوی و توانایی او در تحمل معانی قرآنی و برخی دیگر مربوط به متن قرآن و تفاسیر مختلف آن است.

به گزارش اینکنا به نقل از العربی الجدید، مختار زواوی، استاد زبان شناسی و زبان فرانسه در دانشکده ادبیات، زبان و هنر دانشگاه سیدی بلعباس الجزایر، تأیید کرد که آنچه او را به توجه به ترجمه فرانسوی قرآن فراخوانده وجود تعداد زیادی از این ترجمه‌هاست که به بیش از ۱۲۰ ترجمه مختلف فرانسوی رسیده است.

او چندین کتاب در مورد دو پروژه تحقیقاتی خود منتشر کرده که اولی مربوط به زبان شناسی جدید سوسوری و دوم مربوط به بررسی ترجمه‌های فرانسوی قرآن کریم است. دلیل اختلاف زیاد میان ترجمه‌های موجود از قرآن کریم به زبان فرانسوی

زواوی درباره اینکه علاقه اش به پرداختن به ترجمه قرآن کریم از کجا شروع شده است، می‌گوید: آنچه مرا به توجه به ترجمه فرانسوی قرآن کریم ترغیب کرد، تعداد بسیار زیاد این ترجمه‌هاست که به بیش از ۱۲۰ ترجمه مختلف فرانسوی رسیده است و بیش از ۵۰ مورد را جمع‌آوری کردم.

استاد الجزایری با بیان اینکه در دو کتاب و چندین مقاله خود به سؤال درباره دلیل اختلاف زیاد میان ترجمه‌های موجود از قرآن کریم به زبان فرانسوی پاسخ داده است، گفت: من فوراً متوجه پدیده عجیبی شدم که تقریباً ویژگی مشترک همه مترجمان است، آنها با تکیه بر متن قرآن، آیه به آیه آن را ترجمه کردند و آیه را واحد ترجمه قرار دادند.

وی افزود: اما این روش از بسیاری جهات مفسده و مخربه است. معنا را برهم می‌زند، پیوندهای آن را قطع می‌کند و خاصیت وقف را از متن قرآنی ربوده است در حالی که اغلب به جهت دادن معنا و دلالت‌های آن کمک می‌کند. به همین دلیل، روشی را برای ترجمه متن قرآن پیشنهاد کرده ایم که آن را مناسب‌ترین روش می‌دانیم و در دو کتاب یاد شده آورده شده است.

زواوی می‌گوید: این تفاوت به نظر من دلایل مختلفی دارد که برخی مربوط به مترجم و برخی مربوط به زبان فرانسوی و توانایی او در تحمل معانی قرآنی و برخی دیگر مربوط به متن قرآن و تفاسیر مختلف آن است.

در مورد مترجم، دانش دایرةالمعارفی که مترجم باید جمع کند، ابزار مهمی در فهم متن قرآن و دستیابی به اهمیت واژگان و معانی جملات آن است.

وی ادامه داد: در مورد آنچه به زبان فرانسوی مربوط می‌شود، باید گفت زبان فرانسوی از زمانی که آندره دورویه، اولین ترجمه فرانسوی را در سال ۱۶۴۷ ارائه کرد، شاهد دگرگونی‌های زبانی بوده و این دگرگونی زبانی تأثیر برجسته‌ای بر متون ترجمه شده داشت؛ اما در خصوص ترجمه متن قرآن نیز تفاوت در تعدادی از آثار، تأثیر ظاهری در انتقال معانی به زبان فرانسوی داشته است؛ زیرا مترجمان معمولاً به ترجمه‌های مختلف موجود متوسل می‌شوند. ترجمه قرآن کریم غیرممکن است

او با تأیید این نظر که ترجمه قرآن کریم غیرممکن است، گفت: دلایل زیادی وجود دارد که محقق را به این نتیجه می‌رساند که ترجمه قرآن کریم غیرممکن است.

این مترجم الجزایری تأکید کرد: با این حال، ما در تحقیقات خود، شروع به بررسی این موضوع غیرممکن در سه سطح شنیداری، واژگان و نحوی کردیم. به نظر ما، این سطوح ترکیب می‌شوند تا بر اعجاز بودن متن قرآن تأکید کنند.

زواوی که خود تألیفاتی را درباره نظریه سوسوری (علم نشانه شناسی زبانی) دارد درباره این نظریه و تحولاتی که در دنیای زبان شناسی رخ داده است، گفت: ارزیابی میزان دگرگونی در ادبیات زبان شناسی در نتیجه کشف و انتشار دست‌نوشته‌های جدید دو سوسور در سال ۲۰۰۲ آسان نیست. اما ما به لطف رابطه مان با سایمون باکی، محقق این متون، آن را از نزدیک دنبال می‌کنیم.

مختار زواوی، استاد زبان شناسی و زبان فرانسه در الجزایر

(فردیناند دوسوسور، زاده ۲۶ نوامبر ۱۸۵۷ در ژنو و درگذشته ۲۲ فوریه ۱۹۱۳، زبان شناس سوئیسی و پدر زبان شناسی است که کتابش به فارسی هم ترجمه شده و مهم ترین اثرش «درس های همگانی زبان شناسی» دو ترجمه دارد. سوسور می خواست زبان شناسی جدید و یک مبنا و گرایش جدید در زبان شناسی به وجود آورد و زبان شناسی را به صورت یک دانش مطرح سازد.)

مختار زواوی گفت: علی رغم ملاحظاتی که تعدادی از محققان پس از انتشار دست نوشته های او داشتند، به ویژه از سوی کسانی که هنوز به کتاب «وقت المحاضرات في اللسانيات العامة» (سخنرانی ها در خصوص زبان شناسی عمومی) وابسته هستند، این متون ادراکات و مفاهیم جدیدی را آشکار می کنند که قبلاً برای تحقیقات زبان شناختی شناخته شده نبود.

او افزود: از نظر من شاید مهم ترین ملاحظات نسبت به دست نوشته های دوسوسور، رد جدایی زبان شناسی زبان از زبان شناسی گفتار باشد که در کتاب المحاضرات دو سوسور ترویج شده و درباره تأکید بر بعد نشانه شناختی زبان شناسی و شگفت انگیز آن است.

زواوی درباره اینکه پژوهشگران عرب چگونه این تحول زبان شناسی را درک می کنند، گفت: محققان عرب آن را با علاقه فراوان پیگیر هستند؛ مانند تحقیقات جدیدی که در خصوص ادبیات زبان شناسی در الجزایر و جهان عرب فراوان است.

وی افزود: اما بررسی و مطالعه در خصوص دریافت اندیشه زبانی سوسوری، چه تألیف یا ترجمه باشد، باز هم به نظر من نیازمند مطالعات گسترده است، به ویژه آنچه را که ما آن را خروجی های پنهانی می نامیم که اندیشه سوسوری از آن به ادبیات زبان شناسی عرب منتقل شده است از طریق تألیفات غربی غیر زبانی شامل فلسفه، ادبیات و غیره می شود.

مختار زواوی با بیان اینکه علاقه فزاینده دانشجویان به تألیفاتش از جمله تشریح اندیشه های دو سوسوری او را به انتشار سری جدید از این کتاب ها سوق داده است، گفت. هدف ما نه تنها معرفی مهم ترین موضوعات مندرج در متون جدید مربوط به اندیشه های سوسوری، و تسهیل درک و بازنمایی آنها برای دانشجویان، بلکه بهره مندی از آنها به منظور تجدید تفکر زبانی عربی است.

این مترجم قرآن درباره اینکه چگونه می توان از این متون و تألیفات جدید او در جهت توسعه تحقیقات زبان شناسی عربی استفاده کرد، گفت: ما مطمئن شده ایم که متون جدید دو سوسور، مانند بسیاری دیگر از مفاهیم زبان شناختی غربی، به توسعه تحقیقات زبان شناختی عربی کمک خواهند کرد، مشروط بر اینکه ریشه های خود را عمیقاً نشان دهند و ادراکات خود را به خوبی دریافت کنند؛ اما همچنین متقاعد شده ایم که زبان شناسی عربی از مفاهیم و ادراکات آفریده شده است؛ آنچه این امکان را فراهم می کند این است که باید درباره زبان شناسی جدید دو سوسور گفت وگویی جدی وجود داشته باشد، به نحوی که منجر به ساخت یک نظریه زبان شناختی معتبر عربی شود، که خود را از هرگونه وام گیری اصطلاح خارجی دور می کند.

وی افزود: ما شماری از این مفاهیم معتبر عربی (مانند حرف، کلمه و جایگاه نحوی) را آزمایش و بررسی می کنیم تا سطوح تحلیل زبان عربی را ساماندهی کرده و علوم عربی را بر اساس این سطوح بازآرایی کنیم تا مانند دو سوسور ارتباط بین زبان شناسی زبان و زبان شناسی گفتار را که اصولاً شامل دستور زبان در بخش ساختاری و علوم بلاغت می شود، بیابیم.

مختار زواوی گفت: آنچه در این برداشت نظری جدید است، تلاش برای گنجاندن تمام دانش زبانی است که با فرآیند زبان عربی در یک وحدت نشانه شناختی جامع همراه است و حرف، کلمه و جایگاه را به عنوان جایگاه نشانه زبانی تنزل می دهد که در صورت ترکیب به شکل گیری علائم گفتاری کمک می کند.

وی ادامه داد: با این حال، ما هنوز به صورت بندی نهایی این نظریه نرسیده ایم، اما منشأ نظری آن، سوئیسی و عربی، برای ما روشن است و از این رو ترجیح دادیم ویژگی های کلی آن را در مجموعه ای از آثار، در قالب مقدمه های کلی صورت بندی کنیم. ما اکنون روی زبان شناسی زبان عربی کار می کنیم، و سپس به سراغ زبان شناسی گفتار عربی می رویم، و سپس به جستجوی راه هایی برای یکسان سازی آن ها در یک مفهوم نشانه شناختی عربی اصیل می پردازیم.

چکیده ای از آثار زواوی درباره ترجمه های فرانسوی از قرآن

او درباره خلاصه ای از آثار خود گفت: در رابطه با طرح مطالعه ترجمه های فرانسوی قرآن کریم، دو کتاب در این زمینه از من به چاپ رسیده است یکی «سیمانیات ترجمة النص القرآني» (۲۰۱۵) (نشانه شناسی ترجمه متن قرآن) و دیگری «فصول في تداوليات

ترجمة النص القرآني» (۲۰۱۸) (فصل هایی در عمل شناسی ترجمه متن قرآن) و تعدادی مقاله فرانسوی هم در این زمینه در مجلات بین المللی دارم.

مختار زواوی افزود: در مورد پروژه دومم در ارتباط با زبان شناسی جدید دو سوسور، کتاب های زیر را با عنوان «دو سوسیر من جدید؛ مدخل إلى اللسانيات» (۲۰۱۸) (دو سوسور از نو: مقدمه ای بر زبان شناسی) و «من المورفولوجيات إلى السيميائيات» (۲۰۱۹) (از ریخت شناسی تا نشانه شناسی) منتشر کرده ام.

او همچنین گفت که متون جدید دو سوسوری را در دو کتاب ترجمه کرده و مقدمه ای در خصوص مسائل و پرسش های زبان شناسی عمومی و همچنین در خصوص زبان شناسی سوئیس برای آن آورده که نام این دو کتاب «في جوهری اللغة» (۲۰۱۹) (درباره ماهیت زبان) و «نصوص في اللسانيات العامة» (۲۰۲۱) (متون در زبان شناسی عمومی) است.

وی افزود: از آنجایی که همه این آثار در خارج از کشور به ویژه در لبنان و اردن منتشر شد، محققان و دانشجویان بیشتری به زبان شناسی جدید دو سوسور علاقه مند شدند.

مختار زواوی گفت که انتشارات دار و مضه الجزائر سری جدیدی از تألیفات جدید او را به چاپ رسانده است که شامل دو کتاب «مقدمات في النظرية السوسيرية» (مقدمه ای بر نظریه سوسوری) و «مسائل في تلقي النظرية السوسيرية» (پرسش هایی مربوط به دریافت نظریه سوسوری) است و البته در چندین مورد از تألیفات گروهی، داخلی و عربی در خصوص زبان شناسی مشارکت هم داشته ام.